

»Titkos«, mint csodaszer

Csodálatos egyértelműség a politikában! Kozma Miklós belügyminiszter Cegléden, Kassay Károly a fővárosban, csaknem egyidőben jelentik ki, hogy a titkos választójogban nem szabad csodaszert látnunk, amely alkalmas volna minden bajunk meggyógyítására.

Hiszen ha ez így volna! Ha ez csodaszer lehetne! Nem volna akkor az ég világos semmi, de semmi baj.

De hát nem így van. A politika valósága nem ismeri a mesék világát, ahol elegendő azt mondani, „terülj meg asztalkám” — s már roskadásig telve az asztalok. Vagy azt mondani, „Szám, nyilj meg” — s már legott kitáruznak a kincseskamrák ajtai — s nincsenek se költségvetési, se másfajta gondok és hiányok.

A nép jól tudja, hogy a titkos maga még nem kenyer. Csak eszköz ahhoz a sóvárgótt kenérhez. De még ez is csak úgy, ha — amint most Cegléden magyarázta a belügyminiszter —: ezt a titkos választást „becsületes” agitáció előzi meg. Mert — megint csak a belügyminiszter szavaival élünk — nem becsületes dolog az, mikor más mondok a nép előtt, mint amit magamban gondolok, nem becsületes, ha túlléptetésben és gyatra személyeskedésben jelentkezik az agitáció.

Ideje már, hogy a szavak mákonya ne mérgezzé szegény hazánkban a magyar nép lelkét. Pedig amióta folyik a harc azért a titkos választójogért, alig történt más, mint ilyen mákonyval való lélek-mérgezés.

Egyik képviselőjelöltet megkérdi a barátja:

— Milyen programmal lépsz fel?
A pasi megvakarja a fejét. Tétován felel:

— Még magam se tudom. Attól függ, hogy mit kíván a kerület. En mindazt megígérem nekik és még valamit ezen túl is. És ez a többlet szerzi meg nekem a mandátumot.

Igy s ilyen felfogás vívta itt meg a maga harcait, amelyekből mindig csak egyes emberek kerültek ki győzelmesen, de sosem maga az érdekelt nép. Ez mindig a kijátszott, a becsapott maradt a játszmában és a sorsa egyre rosszabbra süllyedt, míg egyes szerencsések magasba emelkedtek a becsapott tömeg vállán.

Persze, hogy ennek nem szabadna így maradnia, ha a nép igazi boldogítását kívánjuk.

Sokat hallunk mostanában az úgynevezett „korrektívumokról”. Ez olyasvalami, mint a cigarettában a nikotinfőző vatta. Felfogja a nikotint, hogy ne ártson a szervezetre. A dohányzó szívja, szívja s a pénzt kiadja a nikotinéért, de csak az ábrándot kapja hozzá, hogy ő valóban dohányzik is. Pedig éppen annyit jelent ez a nikotinmentes élvezet, mintha szalmát szívna. De hát fő az illúzió! A képzelet, ha mingyárt pénzbe is kerül.

A titkosnál is be akarják vezetni ezt a nikotinlevezetést. Keresik hozzá a vattát, ami lekösse az ártalmakat. Ezt az eljárást aztán úgy nevezik szép idegen szóval: korrektívum. Ez még nem baj. Sokkal nagyobb baj ennél, hogy nem igyekeznek megtartani ezalatt a népet, hogy hogyan, miképpen éljen majd azzal a joggal, amit most már meg akarnak adni neki. Mert hogy a „titkos” választójogból hasznuk lehessen a tömegeknek, ahhoz azt kell elérnünk, hogy a nép látni tudjon és érteni tudjon. Mert ezen fordul meg a kérdés.

A választási harc sokszor olyan nagy zajjal jár, hogy ember legyen a talpán, aki eligazodik rajta. Szédül ilyenkor a polgárember a sok szó, a sok szebbnél szebb program hallatán. Melyiket válassza? Kinek higgyen? Mikor annyiféle csábítgatják, hogy lehetetlen önmagában eldöntenie, hogy melyik út vezet el az óhajtott boldogulás felé? Felfelé már keresik a „korrektívumokat”, hogy a csalódás keserűségét elkerüljék.

Nos, mi is követelünk ilyen „korrektívumokat”. De nemcsak felfelé, hanem lefelé is. A népet is meg kell védeni a szűkös népmasszagolódástól, a komolytalan politikai lespuskásoktól, akik a választást csak üzletnek tekintik a maguk javára s most — a titkos szavazás mellett — még csak biztosabban számítgatnak esélyeikre és lehetőségeikre.

Politikailag iskoláznunk kell a népet, hogy megtanulja a szavak és az ígéretek helyes mérlegelését, hogy a titkos mellett valóban a maguk emberét tudják hatalomhoz juttatni, nem pedig az akarnokok törtető sokaságát.

Ez annál keservebb csalódást jelentene szegény népünkre, mert kudarcát holmi „választási terror”-ral sem szépíthetné többé.

Körösparti

akartam megszámolni... A pénz eltűnt. Kiáltozni akartam, de

nem jött hang a torkomból.

Mintha megnémultam volna. Nagyon fáj nekem ez a baj. Húsz éve vagyok

a Fabank alkalmazottja, de még soha ilyesmi nem történt velem...

A 63 éves ember, a nyolcgyeremes apa, amikor befejezte élményének elmondását, sírni kezdett...

Dóra Sándor főkapitányhelyettes nyilatkozata

A késő esti órákban beszélünk Dóra Sándor dr. főkapitányhelyettesrel, a bűnügyi osztály vezetőjével, aki munkatársunknak a következő nyilatkozatot adta:

— Bárdos Samu, a Fabank aligazgatója bízta meg Holl Józsefet, hogy a 35.000 pengős csekket az Angol-Magyar Banknál váltsa be. Átkötött százaz csomagokkal fizették ki a cseket. Amikor a bankantist, aki különben egyike volt a Fabank legmegbízhatóbb alkalmazottainak, számolni kezdte a pénzt, közönséges zsebtolvajtrükkkel ellopott tőle a huszere pengőt. Izgalomban Holl József ahelyett, hogy segítségért kiáltott volna, tehe-

tetlenül járkált a pénztárteremben, mint aki azt sem tudja, hogy mit tegyen. Másodpercek múltak el, amíg megkérdezte a körülötte állóktól, hogy tudják-e ki lopta el tőle a pénzt.

— Feltevésünk szerint — folytatta Dóra Sándor dr. —

két zsebtolvaj követte el a lopást.

— Mindketten 30 év körüliek lehetnek. Az egyik alacsony termetű, telt, pirospozsgás arcú, aki sűrű ruhát viselt. A másik ugyancsak alacsony, kreolarcú, sötétszürke, vagy kék ruhát viselő férfi volt. A Fabankot nem éri károsodás, mert a 20 ezer pengős lopás biztosítás révén megtérül.

Hajszja a rablók után!

A bűnügyi osztály detektívjei a déli órákban kezdték meg a nyomozást az ismeretlen, vakmerő rablás elkövetőinek kézrekerítésére.

Negyven detektív hajszolja a két fiatalembert.

akik huszezer pengős zsákmányukkal eltűntek. A bűnügyi rendőrség nyomozói razziaszerűen járták végig azokat a helyeket, ahol a zsebtolvajok megbújni szoktak. Este kilenc óráig azonban nem sikerült eredményt elérni. A kapott szemléleírások alapján mégis bíznak ab-

ban, hogy elfogják az éjszakai órákban a bankrablás tetteseit.

Ujlenyomatot is találtak a főkapitányság daktíloszkópusai

azon a márványlapon, ahonnan a két köteg százpengős eltűnt. A detektívek megszállták a pályaudvarokat, nehogy a tettesek vonaton menekülhessenek el.

Benczés Tibor

Az Angol-Magyar Bankban történt rablásban károsult fél 1000 pengő jutalmat tűzött ki a nyomravezetőnek.

Kegyetlen népszokás Átokházán: kiteszik az öreg embereket az utcára

Szegedről telefonálja a Kis Ujság tudósítója: Minden emberi érzést megcsufoló jelenségeknek volt tanúja hétfőn délután a Széchenyi-tér közönsége. Ott óra felé megjelent egy parasztkocsi, amelyről a rajta ülők

két öreg embert letették az útra, ott hagyták őket és tovább robogtak.

A nyűszörgő öreg embereket egy rendőr vitte be a színlődök házába, ahol megállapították, hogy mindketten Átokházáról valók. Rózsa András 96 éves ember és 91 éves felesége került az utcára teljesen kiéhezve. Nemrégiben ünnepelték házasságuk 65 éves évfordulóját és

gyermekük a közeli téli küszöbén az utcára tették őket, hogy ne pusztítsák a kenyereit.

Fél órával később újabb kocsi jelent meg a téren és

hasonló körülmények között hagyta az úttesten az ugyancsak Átokházáról való Párkány László 90 éves gazdát.

Őt is a színlődök házába vitték, majd miután orvosi kezelésre szorult, Rózsákkal együtt a kórházba szállították.

Szeged városának vezetősége megdöbbenéssel áll ezen események előtt, mert a tanyai lakosság egyre gyakrabban folyadik a magukkal tehetetlen öreg emberekkel ilyen eszközök-ből, hogy ne kelljen nekik enni adni. Különösen téli idején gyakorlat ezek az események, úgyhogy a város vezetősége a legerélyesebb lépéseket akarja megtenni a színlődök és családjuk öreg tagjaival lelkellenül eljáró emberek ellen.

Eden szerint a versaillesi szerződésből már semmire maradt érvényben

London, november 16.

Az alsóházban Attlee, a munkáspárti ellenzék vezetője kérte a külügyminisztert, nyilatkozzék Németország lépéséről.

Eden külügyminiszter a november 14-i német jegyzék ismertetése után így folytatta rövid nyilatkozatát:

— A német kormány a versaillesi szerződés aláírása óta ismételt hangoztatta elégedetlenségét a folyók nemzetközi helyzetének számos vonatkozásával. Hitler 1935 május 21-én kijelentette, hogy a versaillesi szerződés fennmaradt szakaszait, beleértve a folyók nemzetközi ellenőrzésére vonatkozó határozmányokat, a német kormány csak békés megengedés útján való felülvizsgálás esetén hajlja végre, ami az idők folyamán elkerülhetetlen lesz. Több éven át tárgyalások folytak jelentékeny sikerrel abból a célból, hogy összeegyeztessék a német kívánságokat más érintett hatalmak érdekeivel. Ilyen körülmények között az angol kormány sajnálja, hogy éppen abban az

időben, amikor megbeszélések folytak és a múlt évben adott német biztosítékok ellenére a német kormány a tárgyalás útján való eljárás helyett ismét az egyoldalú eljárást választotta. Ezt a sajnálatot nem az a félelem sugallta, mintha a német kormány döntése fontos angol kereskedelmi érdekeket károsított volna, hanem az a tény, hogy az ilyen eljárás némileg megnehezíti a nemzetközi viszonylatok folytatását.

Attlee őrnagy: Vannak-e még egyéb megállapodások, amelyeket Németország valószínűleg felmondhat és mennyire bizhatunk Németország aláírásában?

Eden nem felelt.

Thorne képviselő: Vajon Németország volt-e az egyetlen ország, amely megtagadta a versaillesi szerződésen alapuló kötelezettségeit?

McEwen képviselő: Maradt-e még érvényben valami a versaillesi szerződésből?

Eden: Nem.

Egy elsodort tolnamegyei község...

Báta, november

— A Kis Ujság kiküldött munkatársától —

Báta a legdélibb községe Tolna megyének. Sem vasút, sem autóbussz nem közeledik ezen

a vidéken, itt a Sárköz végében. Nyolc kilométerre fekszik Bától a legközelebbi nagyközség, ahol busz is van; nyolc kilométer körzetben csupa domb veszi körül a helységet. Báta község a Mecsek keleti nyulványa mentén, a régi

holt Dunaág iszapos, lápos vidékén völgyben épült. A szomszédos községektől teljesen független, önálló életet él Báta, a távolság igen nagy ahhoz, hogy szorosabb kapcsolat fejleszthetett volna a község és a környékbeli helységek között. Messze várostól, forgalomtól, mely virágzóvá tehetné a falut és jómódúvá szorgalmas, becsületes népet; róják magukra utaltan napi robotukat a község lakói.

Kocsin igyekszünk a község felé és már közben szomorú dolgokat hallunk Bata viszonyairól.

— Olyan elhagyott község, mint Báta nincs talán az egész megyében — mondja a kocsi — szorgalmas, derék magyarok élnek a helységben, de csak nagy ritkán hallatnak magukról. Mindig kevesebben lesznek, az egyke pusztít a községben.

Rendezetten húzódnak egymás mellett a kis-kertes tornácok házak. Szinte nyomasztólag hat az a mélyes csend, amely a községben fogadja az idegent. Gyalog végigjárjuk a báti házsorokat, a község egyetlen utcáját, amely öt kilométer hosszú.

Szintizta magyar a lakosság, a lélekszám 3700. Az 1910-es népszámlálás óta mintegy ezer lélekkel csökkent a község lakossága.

A kivándorlás ismeretlen fogalom Bátán és az utóbbi tíz esztendőig a halálozási arányszámot messze felülmulta a születések száma. A mutatkozó ezerfőnyi lélekszámapadás az egykőre vezethető vissza;

a báti családokban fellépő egyke egy kisebbfajta falut tüntetett el.

Fájt Jenő, a község katolikus népének lelkipásztora szomorúan erősti meg az egykőre vonatkozó számadatokat.

— Valóban nagyon szomorú jelenség nálunk — mondja a plébános — a „gyermektelenség járványa”. A báti családok soraiban, sajnos, meglehetősen nagy számmal vannak olyanok, akiknek házatájukon nem hallatszik gyermek kacaj. Ebben az élet országtúról elsodort községben komoly probléma az egyke elleni védekezés.

Érdekes, hogy a községben meglehetősen sűrűn történnek házasságkötések.

Tízennegy-tizenhat éves leányok és allg egy-két évvel idősebb fiúk házasodnak, azután másfél-kétévi együttélés után elválnak.

Talán ez az egyik oka annak, hogy a négyezerfőnyi községben mindössze 200 iskolásgyermek van.

Fájt plébános elmondja, hogy nemrégiben segítőitársakat kapott: egyházközségi nővérek jöttek a községbe, akik fel-felkerestek a gazdaportákat, tanítgatják az asszonyokat.

A jószágos szívű egyházközségi nővérek munkája nyomán — mondja a plébános — már úgyszólván az első percekben megszületett a siker: közel jutottak az asszonyi szívekhez és így megvan a remény arra, hogy újra egészséges erkölcsi felfogás alakuljon ki Bátán.

Beszélgésünk során érdekes legendát említett a plébános, amely a báti nép száján ma is él. Nem egy alkalommal jelentik is a lelkipásztorokat:

— Tízfelendő atyám, láttam a tüzes keréket.

A báti plébános a következőképen meséli el a „tüzes kerékről” szóló legendát:

— Még a törökvilágban történt volna, hogy a báti kolostor egyik szerzetese a templom értékes drágaságait a környéki dombok egyik barlangjában rejtette el. Egy ideig őrizte, de a rabló törökök rábukkantak a drágaságra és megölték a szerzetest. Abban a pillanatban, amikor lándzsát járta át a szerzetes szívét, tűzborult a barlang bejárata. A néphit szerint a szerzetes tüzes kerékké változott és a rablók nem tudták megkaparintani a templomi kegyzsereket. A bátiak még ma is azt tartják, hogy a tüzes kerék forog és annak zugását hallják a csendes nyári éjszakákon. A barlang nyílását, ahová a mártírhalt szenvedett szerzetes a drágaságokat rejtette, még ma sem találta meg senki.

Mélyesen vallásos hívők laknak a községben. Az ősi báti apátság temploma évszázadokon át híres búcsújáróhely volt. A kolostor ma már csak néma emléke a múltnak, romokban hever. A szanaszét heverő öreg kövekhez történelmi emlékek fűződnek.

— Pár évtized és még ezek a romok is elpusztulnak — mondja Fájt plébános —, elvesz velük egy-egy értékes emléke a régi magyar életnek. Most, hogy közeledik a Hunyadiak fényes korszakának 500 éves fordulója, azt szeretnők, hogy

az ősi búcsújáróhely romjain Hunyadi-templomot emeljenek.

A Hunyadiak pályafutása Bátán indult el és annyira szívűkhöz nőtt a bátiak temploma, hogy Hunyadi László halála előtt arra kérte környezetét, küldjenek egy fekete miseruhát Bátára, hogy ebben mondjának érte eresz-tető szentmisét...

A bátiak kérésükkel a kultuszminiszterhez fordultak, aki meg is ígérte, hogy segítségére lesz a tolnamegyei községnek és hozzásegíti őket ahhoz, hogy megépítsék a Hunyadi-templomot.

Hidas László

Súlyos nézeteltérés Széchenyi Viktor főispán és a székesfehérvári orvosok között. Turchányi végelbánás alá vont székesfehérvári kórház főorvos ügyének hullámai még mindig tartanak. A székesfehérvári orvosok egy része kérvénnyel fordult Széchenyi Viktor gróf főispánhoz, amelyben azt hangoztatják, hogy Turchányi az egyévi vizsgálat alatt alaposan megszenvedett, járjon el a belügyminiszternél, hogy a végelbánás alá vonás szűnjék meg. Ekkor a főispán magához hivatva a kérvényt aláíró orvosokat és kijelentette előttük, hogy kérésüket nem tartja földomárnak, mert lépésük emlékeztet az 1918. évi hangulatra. Az orvosok a főispánnak ezt a kijelentését annyira sérelmesnek tartják, hogy az Orvostudományban is szóvá fogják tenni.